

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю
06 червня 2026 року***

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/CriticalThinking2026>

УДК: 378:159.955

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Музиченко Ганна В'ячеславівна - доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Папач Ольга Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри математики і методики її викладання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Дерік Ілона Морисівна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Листопад Олексій Анатолійович - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 року.)*

Рецензенти:

Княжева Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Комплексна трансформація лісової галузі в напрямку забезпечення її екологічної сталості, максимізації підприємницького потенціалу та успішної європейської інтеграції бере свій початок не з декларативних політичних рішень, а безпосередньо з академічних аудиторій, де інтелектуальна чесність, креативне лідерство та автономія мислення здобувачів формують генетичний код майбутньої прозорої системи управління державною власністю.

Список використаних джерел:

1. UN Global Compact. <https://unglobalcompact.org> (дата звернення: 23.04.2026).
2. The CRITHINKEDU European course on critical thinking education for university teachers: from conception to delivery / coord. CRITHINKEDU proj. Caroline Dominguez; coaut. Antonella Poce... [et al.]. - Vila Real: UTAD, 2018.
3. Credo Institute. The OZCREDO methodology for creative and critical thinking in higher education. <https://ozcredo.com> (дата звернення: 23.04.2026).
4. Anderson L. W., Krathwohl D. R. (Eds.). A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. Longman, 2001. P. 65–92.
5. De Bono E. Six thinking hats. 2nd ed. Penguin Books, 2017. P. 21–36, 77–94, 119–138. 5.
6. Intellectual leadership in higher education: renewing the role of the university professor, by Bruce Macfarlane. Journal of Higher Education Policy and Management, 34(6), pp. 659–660.

МІРОШНИК Роман Олександрович

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

В умовах трансформації освітнього простору особливого значення набуває формування практично орієнтованої професійної підготовки майбутніх учителів. Це зумовлено тим, що сучасний педагог повинен не лише володіти системою теоретичних знань, але й демонструвати здатність ефективно застосовувати їх у практичній діяльності. У цьому контексті важливим завданням закладів вищої освіти є створення таких умов навчання, які сприяють розвитку практичної компетентності майбутніх учителів технологій.

Актуальність дослідження визначається тим, що професійна діяльність учителя технологій безпосередньо пов'язана з організацією практичної

діяльності учнів, реалізацією технологічних процесів та формуванням у школярів умінь створювати матеріальні або інформаційні продукти. Тому підготовка майбутніх учителів цієї спеціальності повинна передбачати не лише засвоєння педагогічних і технологічних знань, але й формування здатності до їх практичного використання у різноманітних освітніх ситуаціях. Одним із ефективних засобів досягнення цієї мети виступає проєктна діяльність, яка поєднує навчальну, дослідницьку та творчу активність студентів.

У сучасних наукових працях проєктна діяльність інтерпретується як педагогічна технологія, що сприяє розвитку творчого мислення, дослідницьких умінь і здатності до самостійного розв'язання професійних завдань. Зокрема, А. Дзиговський наголошує, що використання проєктних методів у підготовці фахівців дозволяє створити освітнє середовище, у якому студенти залучаються до активної діяльності, спрямованої на вирішення практичних проблем. Такий підхід сприяє формуванню інноваційного мислення та розвитку професійної мобільності майбутніх спеціалістів [1, с. 65]. Водночас дослідник підкреслює, що проєктна діяльність виступає не лише формою організації навчального процесу, а й засобом формування досвіду професійної взаємодії, який є необхідним для ефективної реалізації фахової діяльності.

Важливий аспект проблеми розкрито у дослідженні О. Кудрі та П. Кузьменка, які розглядають проєктні технології у контексті підготовки здобувачів освіти до використання інноваційних підходів у STEM-освіті. Науковці зазначають, що проєктна діяльність сприяє інтеграції знань із різних галузей науки та формує здатність до міждисциплінарного мислення. Завдяки цьому студенти отримують можливість застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності, що значно підвищує рівень їхньої професійної підготовки [2, с. 42]. Дослідники також підкреслюють, що проєктний підхід дозволяє розвивати у здобувачів освіти навички співпраці, критичного мислення та відповідальності за результати власної діяльності.

У свою чергу, О. Стукало акцентує увагу на трансформації технологічної освіти в Україні в умовах цифровізації освітнього середовища. Автор зазначає, що сучасна технологічна освіта поступово переходить від традиційної моделі трудового навчання до більш комплексної системи, яка передбачає використання інноваційних освітніх технологій, зокрема проєктного навчання. Такий підхід забезпечує формування практично орієнтованих компетентностей майбутніх учителів та сприяє розвитку їхньої здатності використовувати сучасні технології у професійній діяльності [3, с. 29].

Використання проєктної діяльності у процесі професійної підготовки майбутніх учителів технологій має низку важливих педагогічних переваг. Передусім вона сприяє інтеграції теоретичних знань і практичного досвіду. Студенти отримують можливість застосовувати знання з педагогіки, психології, технологічної освіти та суміжних дисциплін у процесі розв'язання реальних або наближених до реальності професійних завдань. Такий підхід дозволяє

сформувати цілісне розуміння майбутньої професійної діяльності та підвищує рівень її усвідомлення [1, с.63].

Крім того, проектна діяльність створює сприятливі умови для розвитку дослідницьких умінь студентів. У процесі роботи над проектом вони здійснюють пошук і аналіз інформації, визначають проблему, формулюють мету та завдання, обирають оптимальні методи реалізації задуму. Така діяльність формує здатність до самостійного прийняття рішень і сприяє розвитку аналітичного мислення.

Не менш важливим є те, що проектна діяльність стимулює творчу активність майбутніх педагогів. Робота над проектами передбачає створення нових ідей, розроблення оригінальних рішень і використання різноманітних технологічних засобів. У результаті формується здатність до інноваційної діяльності, що є необхідною умовою професійного розвитку сучасного вчителя.

Важливим аспектом реалізації проектної діяльності є її спрямованість на формування комунікативних та організаційних умінь. У процесі виконання проектів студенти взаємодіють один з одним, розподіляють обов'язки, обговорюють результати роботи та презентують підсумки своєї діяльності. Така форма навчання сприяє розвитку навичок співпраці, відповідальності та взаємодії у професійному середовищі.

Особливу роль у реалізації проектної діяльності відіграє педагогічний супровід викладача. У сучасній освітній практиці викладач виступає не лише носієм знань, але й організатором освітнього середовища, консультантом і наставником. Його завдання полягає у створенні умов для самостійної діяльності студентів, спрямуванні їхньої роботи та підтримці на всіх етапах реалізації проекту. Такий підхід сприяє формуванню партнерських взаємин між викладачем і студентами та відповідає сучасним принципам студентоцентрованого навчання.

Суттєвим чинником ефективності проектної діяльності є також використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Цифрові інструменти дозволяють студентам здійснювати пошук інформації, створювати мультимедійні матеріали, моделювати технологічні процеси та презентувати результати своєї діяльності. Це сприяє розвитку цифрової грамотності майбутніх учителів і розширює можливості організації навчального процесу.

Водночас важливо зазначити, що проектна діяльність сприяє формуванню рефлексивних умінь студентів. Після завершення проекту вони аналізують результати своєї роботи, оцінюють ефективність використаних методів і визначають напрями подальшого професійного розвитку. Такий підхід формує здатність до самовдосконалення та постійного професійного зростання.

Таким чином, проектна діяльність виступає важливим педагогічним інструментом формування практичної компетентності майбутніх учителів технологій. Вона забезпечує поєднання теоретичних знань із практичним досвідом, сприяє розвитку творчості, самостійності та професійної мобільності студентів. Завдяки залученню здобувачів освіти до активної діяльності

створюються умови для формування їхньої готовності до ефективної педагогічної практики.

Отже, впровадження проєктної діяльності у систему професійної підготовки майбутніх учителів технологій є важливим напрямом модернізації педагогічної освіти. Використання цього підходу дозволяє підвищити якість професійної підготовки студентів, сформувані їхню практичну компетентність і забезпечити готовність до роботи в умовах сучасної школи. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням ефективних моделей організації проєктного навчання, удосконаленням методів оцінювання результатів проєктної діяльності та визначенням педагогічних умов її оптимального впровадження у закладах вищої освіти.

Список використаної літератури:

1. Дзиговський А. Проєктна діяльність як технологія професійної підготовки фахівців до інновацій. Соціальна робота та соціальна освіта. 2025. № 1 (14). С. 63–71.
2. Кудря О., Кузьменко П. Підготовка здобувачів освіти до використання проєктних технологій у сфері STEM-освіти. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. 2024. № 24. С. 40–46.
3. Стукало О. Технологічна освіта в Україні: від трудового навчання до цифрових інновацій. Проблеми освіти. 2025. № 102. С. 27–33.

МІЩЕНКО Сергій Володимирович

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ НАУК У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСІВ ЦИТОЛОГІЇ ТА ГЕНЕТИКИ

Сучасна реформа «Нова українська школа» висуває високі вимоги до професійної компетентності вчителя природничих наук. Однією з ключових навичок, визначених НУШ та міжнародними стандартами (наприклад, DigCompEdu), є критичне мислення.

Сучасна освітня парадигма зорієнтована на підготовку педагогів нового покоління – професіоналів, які здатні до самостійного мислення, наукового аналізу, рефлексії та прийняття виважених рішень [1]. У цьому контексті формування критичного мислення майбутніх учителів набуває особливого значення, адже саме ця здатність забезпечує їхню готовність до творчої, дослідницької й інноваційної діяльності у закладах загальної середньої освіти. Вивчення природничих дисциплін створює сприятливі умови для розвитку

Nelia Medvedchuk, Olha Romanishyna Introducing critical thinking into the educational process of bachelors as a factor in improving the quality of education	Медведчук Неля, Романішина Ольга Впровадження критичного мислення в навчальний процес бакалаврів як чинник підвищення якості освіти	226
Tatiana Melenchuk Critical thinking of higher technical education teachers	Меленчук Тетяна Критичне мислення викладачів вищої технічної освіти	230
Mykola Mykolaichuk Critical thinking as a tool for state resilience	Миколайчук Микола Критичне мислення як інструмент державної стійкості	232
Liubov Mylian Questioning culture at school: critical and creative thinking of educators in making daily educational decisions	Милян Любов Культура запитань у школі: критичне та креативне мислення педагогів у прийнятті щоденних освітніх рішень	234
Maryna Myronets Academic integrity and critical thinking of higher education students as tools for ensuring transparency, sustainable development and economic efficiency of forest management	Миронець Марина Академічна доброчесність та критичне мислення здобувачів вищої освіти як інструменти забезпечення прозорості, сталого розвитку та економічної ефективності управління лісовим господарством	237
Roman Miroshnyk Project activity as a tool for forming practical competence of future technology teachers	Мірошник Роман Проектна діяльність як інструмент формування практичної компетентності майбутніх вчителів технологій	241
Serhii Mishchenko Developing critical thinking in future science teachers while studying cytology and genetics courses	Міщенко Сергій Розвиток критичного мислення майбутніх учителів природничих наук у процесі вивчення курсів цитології та генетики	244
Inna Moliaka Model of critical thinking development in teaching english phonetics	Моляка Інна Модель розвитку критичного мислення у викладанні фонетики англійської мови	249